

Türkiye'nin PMI verisi olumlu ama en büyük pazarımız olumsuz sinyal veriyor!

Daha evvelki yazılarımda da birkaç kez değindiğim üzere ekonomide büyümenin öncü göstergelerinden birisi olarak **Istanbul Sanayi Odası**

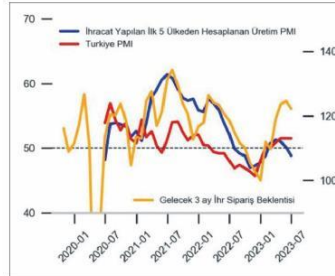
tarafından oluşturulan İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) verisini takip ediyoruz. Son veriye göre **İSO Türkiye İmalat PMI Endeksi**, Haziran ayında da 51,5 düzeyinde gerçekleşerek imalat sektöründe üst üste üçüncü ay ılımlı iyileşmenin devam ettiğine işaret etti.

Son verinin detayına indiğimizde dikkat çeken en önemli gelişmenin imalat **sanayi** üretiminin önceki aylara göre hızlanarak güçlü bir şekilde artması olduğunu görüyoruz.

Diğer yandan yeni siparişlerin dört aydır arttığını ancak Haziran ayındaki artışın evvelki aylara görece olarak daha düşük kaldığını gözlemliyoruz. Yurt içindeki gelişmeler bu şekilde olumlu seyrederken ana ihracat pazarımız olan Avrupa Birliği cephesinden gelen veriler pek iç açıcı değil.

Bildiğiniz üzere Türkiye'nin dış ticaretinin %46,6'sı AB ülkeleri ile. Bu bakımdan oradaki gelişmeler bizi çok yakından ilgilendiriyor. Hafta içinde Euro Bölgesi Haziran ayı öncü PMI verileri açıklandı.

Öncü verilere göre, Euro bölgesi **PMI endeksi** Haziran ayında durma noktasına geldi ve baharda kaydedilen kısa süreli canlanmanın ardından ekonomide yeniden zayıflığa işaret etti. Mevsimsellikten arındırılmış Euro Bölgesi Bileşik **PMI Endeksi** Mayıs ayındaki 52,8 seviyesinden Haziran ayında 50,3'e gerileyerek Ocak ayından bu yana en düşük seviyeye indi. İmalat **PMI endeksi** ise Haziran ayında 43,6 gerçekleşerek son 37 ayın en düşük seviyesine geriledi. Yeni sipariş girişleri Ocak ayından bu yana ilk kez düştü, istihdam artışı yavaşladı ve gelecekteki üretim beklentileri de kötüleşti.

Yukarıdaki verilere ilave olarak Türkiye'nin en fazla ihracat yaptığı 5 ülkenin üretim PMI verileri de iyiye işaret etmiyor. Ayrıca gelecek 3 aya ilişkin ihracat siparişi beklentileri de düşmeye devam ediyor. Bu bakımdan önümüzdeki dönem için Türkiye'nin ana ihracat pazarlarındaki bu olumsuz tabloyu göz önünde bulundurarak stratejileri belirlemede fayda var.

İTÜ'YE GELECEKSEN MESLEK LİSESİNDE BAŞLA!

İTÜ Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Müdürü Prof. Dr. Hüseyin Toros, meslek liselerinin gençlere kazandırdıklarını, mesleki eğitimin erken yaşta başlatılmasının önemini anlattı

Z. RUHSAR SENOĞLU

BİR milyona yakın öğrenci bu-
günlerde ise tercihlerini yapıyor.
İstanbul Teknik Üniversitesi
(İTÜ) Uçak ve Uzay Bilimleri Fakültesi,
Meteoroloji Mühendisliği Bölümü öğ-
retim üyesi ve İTÜ Mesleki ve Teknik
Anadolu Lisesi (İTÜ MTAL) Müdürü
Prof. Dr. Hüseyin Toros, öğrencilere ve
ailelerine meslek liselerini önerdi. Ço-
çuklarımızın hangi alana ilgi olduğunu
erkek yaşlarda belirleyip yönlendirebi-
leceğimiz bir eğitim sistemine ihtiyacımız
olduğuna dikkat çeken Toros, bunun yol-
larından birinin meslek liseleri oldu-
ğunu ifade etti. Toros şöyle konuştu: "Bir
alenin bakış açısını değiştirebilirsek,
erkek yaşta meslek liselerine çocukları-
mı gönderebilirlerse ne mutlu!"

MESLEK LİSELERİ İYİ BİR FIRSAT...

■ Gençlere meslek liselerini tercih et-
melerini öneriyor musunuz?

-Endüstri, su bulharyla buluş-
mamız, elektrikle buluşmamız, bil-
gisayarla buluşmamız, endüstri 4.0,
mesleğin interneti... Bunların her
birinin eğitime yansımaları farklı. Bel-
ki 200 yıl önce iki çocuk köyle do-
ğuyordu, yapabileceği iş sınırlıydı,
usta-çırak ilişkisi içinde mecburen
onu yapıyordu. Endüstri 4.0'da doğan
çocuklarımız sanal bir dünyada ya-
şıyorlar. Hayal dünyası sonsuz geniş.
Ama beceri anlamında maalesef sıkıntı
yaşıyoruz. Çocukların "birinci, ikinci..."
Neşe göre? "Aklıya prama göre, ta-
mamı, tebrikler! Ama evde masanın
yağı okta, oradaki vida düştü. Çocukları
acaba eline bir tornavida alıp onu tamir
edebilir mi? Bunu düşünmek lazım.
Günümüzde ihtiyaçlar farklı... Ço-
çukumuz ilkokul, ortaokul, ise boun-
ca matematik, fizik, kimya, biyoloji ne-
şe görüldü, elektronik mühendislik okula.
18-19 yaşında üniversiteye başladı. O ya-
sına kadar görmeyen bir çocuk, torna-
vidayı ne kadar tutabilir? Ben inanmı-
yorum tutabileceğine. İnsanın tabiatına
aykırı. Atalarımız ne güzel söylemişler

Fotoğraf: Kübra Kara - AA

Diyarbakır Mesleki ve Teknik
Anadolu Lisesi öğrencileri.
(Fotoğraf: Bestami Bodur - AA)

"Ağaç yas ilken eğilir", kartlaşmışken
öğrenen kamlar Sincir bunun sıkıntısı ya-
şıyoruz. Asmak için hep beraber sefer-
ber olacağız. Çocuklarımızın erken yaşta
yetenegini ne ise onu keşfetmeye yoluna
götürmek gerekiyor.
Bir alga operasyonu yapmamız lazım.
Bunlar gelişmiş ülkelerde yönlendirilmiş e-
ğitim var. Bizim de hep beraber çocuk-
larımızın hangi alana ilgiyi var ise bunu
daha ilerde, daha fazla kartlaş-
madan keşfedebileceğimiz bir eğitim
sistemi olmasa gerekiyor. Mesleki e-
ğitim bu yana olduğunu görüyoruz.

Lisans eğitimini Türkiye'de yapın

■ **Daha önce bir konuşmamızda de-
diniz ki lisans eğitimini ülkemizde ala-
n.**

- İstanbul Teknik niye? Tasarım,
proje, takım, bilim, teknoloji dediğimiz
zaman İstanbul Teknik akla geliyor.
250 yıllık bir İTÜ'den bahsediyoruz. Ba-
kan 250 yıl! 1773'ten bu tarafa sürdü-
lünce aktarıldığı ve her aktarımda bü-
zününe bir şeyin eklendiği bir kültürden
bahsediyoruz ve ben de yaklaşık kırk yıl-
lık İTÜ'lüyüm ve buna ister istemez bir
kültür verdi. Şimdi burada çocuklara di-
yorum ki bu burası siz İTÜ'nün arzu etti-
ği proje kültürüyle, takım kültürüyle
yetiştiriyor. Burada ekle etmişiniz ka-
zanımları lisans düzeyinde Türkiye'de
taahhüdün. Niye? Artık lisans düzeyinde
de herkes her türlü bilgi ulaşabiliyor.
Mesela İTÜ, birçok alanda dünyada ilk
500'de. Yurt dışındaki okullar paranzına
talpdir, beynine talpdir. Paranz ve
beynini kaptaırın. İyiliğin insan
kaynağını yurt dışına kaptaırın, biz nasıl
gelişeceğiz?

■ **Amma kırsal bir dünyadan bahsediyor-
sunuz, farklı ülkelerden müthiş bir net-**

work var. Yurt dışı tecrübemizi yüksek
lisans doktorada yapalım. Burada müth-
iş bir network oluşturmak için bunu ya-
palım. Yani kendi ekosistemimizi, dün-
ya hayallerimizi geliştirdiğimiz bir dün-
ya için nasıl hazırlayabiliriz?

**BEYNİNİZİ VE PARANIZI
YURT DIŞINA VERMEYİN!**

Bakan biz bu çerçevede okulumuzda
haftalık 9 ve 10'da, mesleki gelişim an-
lamında sürrekli çocuklara proje yapı-
yoruz. Bazın onlardan istediği projeyi
yapmasını istiyoruz. Bazın de diyoruz
ki mesela denizcilik dijital dönüşüm
konusunda, öğrencileri biz seçiyoruz,
orayı biz onlara veriyoruz, evladım di-
yoruz bu konuyu bu kişilerle beraber ya-
pacaksınız. Üst sanıflardan hamlik yapı-
lıyorsunuz istiyoruz. Ahilik kültürü var ya
bizim Anadoluda... Bizde 300 öğren-
ci var, 100 civarında farklı takım var. E,
bu çocuk Avrupa'ya gidirse bizim için
kayıp değil mi? Beynini ve paranzı yurt
dışına vermez, Türkiye'de harcayın,
Türkiye'de taahhüdün.

Çocuklarımızın geleceğini matkap. Yüz-
de yüzü kullanamasa bile büyük ço-
ğunluğu bu basit işleri yapabilecek
becerileri kazanması gerekiyor.

O MAKİNALARA KİM DOKUNACAK?

■ **Üniversite mezunu işsizler var.**
-Lise çağında çocuklarımız mesleki
beceriler kazanın, üniversiteye geçtiği za-
man o alanda uzmanlaşın. Bu bir. İkin-
ci, çocuklarımız ilkokul dört, ortaokul
dört, lise dört: 12 yıl okuyor. Dört de ün-
versite. 16 yıl! Hayatta ciddi bir anlamı
var. Peki, çocuklarımız üniversite okudu.
Makineler mühendis oldu. Masa başında
çizim yapıyor. Peki o makinalara kim do-
kunacak, kim onları kullanacak? Herkes
mühendis, herkes üniversite bitir-
di. Arada eleman kim olacak, araman e-
lemani?

■ **Dünyanın hiçbir yerinde, herkes ün-
versite okuyacak diye bir anlayış yok. Ne
Amerika'da ne Avrupa'da, bu çitilmiş bizde var.**
Biz bunu yapıp, çocuklarımız yetene-
ğini keşfedip, acaba bu mesleki e-
ğitimi nasıl geliştirebiliriz? Bir eğitimci
olarak gördüğüm, herkes buksandan be-
kliyor. Öğretmen veliden bekliyor, veli öğ-
retmenden bekliyor. Sanayici okuldan
bekliyor, okul sanayiden bekliyor.
Hep beraber seferber olalım. Ço-
çuklarımızın beynini, bu çocuklara nasıl do-
kunabiliriz? Bunu tartışalım. Mahalle-
mizde var olan okulun ekşisini nasıl gi-
derebiliriz? Çocuklarımız özel okula
gönderiyoruz, yeni geliyor 50 bin, 100 bin
veriyor muyuz? Veriyoruz. Ama yan-
mazdık devlet okula 1000 lira bulaş
yapmaktan çekiniyoruz. İhtiyaç varsa ve-
relim! Tamam devlet yapın ama ya-
pamırsa biz yapalım, katkı sağlayalım. Sa-
nayıcının bu atölyenin bir ekşisi varsa gi-
derince veya o çocukları zaman zaman fa-
rikamızca çağıralım, bulaş teknik eğitimleri
fabrikada yapalım. **İstanbul Sunay
Odaşın**. Ticaret Odası gibi MÜSAD
gibi farklı kuruluşlar şü anda ksmen se-
ferber olmuş durumdadır. Okullara na-
sal yardım olabiliriz? Çocuklarımız na-
sal ştaç imkanı verebiliriz, derindireler.

**İŞÇİ SÖMÜRÜSÜ DEĞİL
BECERİNİN GELİŞTİRİLMESİ**

■ **Mesleki eğitim üniversite-
ye engel mi?**
-Mesleki eğitim dediğimiz za-
man, farklı farklı mesleki
eğitimler var. Anadolu
Mesleki Liselerinde çocuk-
larımız 12. sınıfta üç gün iş
yerine iki gün okula gel-
yor. Bir de Anadolu Tek-
nik Programı var; çoc-
uklarımız hiç meslek
dersi görmüyor, tamen
üniversiteye yöne-

lik çalışmaya yapıyor. Bunlar kamuoyunda
bilinmiyor.

■ **Bir diğer nokta, mesela çocuk okumak
istemiyor. Çocuğu zorla okula gönderi-
yor muyuz? Gönderiyoruz. Çocuğun
herhangi bir alana yeteneği varsa eski ç-
raklık okulları MESEM var. Haftanın
dört günü işyerine gidiyor, bir gün oku-
la geliyor. Okul bitimi zaman işyeri açma
belgesi alıyor. Daha sonraki hayatında iş-
te açık öğretilenden üniversiteye devam
edebilir ve bu çocuklarımız eğitim haya-
tı boyunca lise, asgari ücretin yüzde
otuz kadar maaş alıyor. Bakan, çocuk
mesleğini geliştirebilir iş başında, işyeri ise
uygun ücretle eleman bulmuş oluyor.
Buna kimileri işçi sömürüsü diye bakıyor
ama ben, mesleğin, becerinin geliştiril-
mesi olarak bakıyorum.
Bütün velilerimize diyorum ki yakı-
nımızdaki işyerine gidin, çocuklarımız iş-
te başlatın, boş durmasın yazın. Ben öyle
yaptım. Mesur, sigortasını da ödeyin,
deyin ki çocuk sizden aldığını zannetsin.
Akşam kadar cep telefonuyla uğraş-
masın; bakan bu, çocuk yeteneklerini
öğütüyor, terpanıyor. Firtmalara karşı
yetsenmeyen bir çocuk yarın güçlü ola-
maz.**

ARTIK DAHA ÇOK TALEP VAR

■ **LGS sonuçları açıklandı, puanlara göre
okul arıyor. Çocuğumuzun yeteneği
ne? Ona göre bir okula aramızız lazım.
"Benim çocuğum yüzde beşlik dilime gir-
di. Acaba yüzde beşlik dilime hangi okul-
lar alıyor...?" Hayır kardeşim, benim çoc-
uğum hangi alanlarda yetkisi, ilgiyi var?
Ona göre yerleştime yapmamız lazım.
"Hiçbir yere yerleşmedim hari meslek li-
sesine yerleşsin" değil, "Benim çocuğum
erkenken meslek sahibi olsun, işyeri açma
ustalık belgesine sahip olsun, okuldan be-
sarsı varsa üniversiteye de gitsin" diyorsak,
meslek liseleri iyi bir fırsat.**

■ **Bir alienin bakış açısını değiştirebi-
lecek, erken yaşta meslek liselerine çoc-
uklarımızı gönderebilirlerse ne mutlu!**
Artık daha çok talep var meslek li-
sesine. Yüzde birlik dilimlerden meslek li-
sesine gitmeye başladılar. Meslek li-
sesinden mezun çocuklara kendi alanında,
kimyaya kimya, fizikse fizik, üniversitede
ek puan verilebilir, daha cazip hale ge-
lebilir. Üniversitenin de işine yarar.

■ **Dünyanın üç kıyaya bölmünde ho-
cussuzun, kimyayla tanışmış bir çoc-
uğum eğitim vermek daha kolay
değil midir? Teknik, akademik
çalışma artar. Günün birin-
de yeni Milli Eğitim
Bakan insanlarla bu ko-
nuya vakit ayırır. Ek
zaman verilmesi teşvik
edici olur. Aksi tale-
dirde sadece diplo-
ma adına de-
vam eder.**

■ **Çok tesek-
kür ederiz.**

Proje çocuklar yetiştiriyoruz!

■ **Mühendis olmak isteyen de öğreniz mes-
leki teknik liseler mi?**

-İTÜ Teknik Mesleki ve Teknoloji Lisesi gibi
tematik okulların sayısı yirmiye geçti. Biz diyoruz
ki geleceğin mimarı, mühendisi, gelecekte İstanbul
Teknik'e girmek isteyenler bize gelin.

■ **Çocuk 18-19 yaşında İTÜ'ye geliyor. Bir de
daha 13 yaşından, 14 yaşından itibaren İTÜ
Teknik'in bilimsel çalışma takım kültürüyle, pro-
je kültürüyle yetişmiş bir çocuğun İstanbul Tek-
nik'e gelmesi var. İki çocuk arasında çok büyük
bir fark olduğunu görüyoruz.**

■ **Bizimki gibi bir sınıf okul açıldı. Neredeyse
büyük şirketler kendi okullarını açmaya başladılar;
doğru olan bu. Kim nasıl insan kaynağı istiyor ise
lisede onlara dokunmaya çalışsın, bünyesinde bir
okul açsın. Milli Eğitim Bakanlığında buna açık. Hem
kendisi okulsun, hem Milli Eğitimdeki öğretmen
akademiye okulsun.**

■ **Zaman artık "Bu çocuklar iyi yetiştirmedik" de-
meyi de bırakarak.**

■ **İTÜ'nün arzu ettiği projeli çocuklar yetiştir-
meye çalışıyoruz. Evladım projen ne, hangi pro-
jeyi yapıyorsun, diyoruz...**

Takım kültürünü lisede başlatalım

■ **Takım kültürünün, proje kültürünün öne-
mi nedir?**

-Gelişmiş ülkelerin başarısını arka planda takım kül-
türü ve projeleri olduğunu görüyoruz. Bütün önem-
li şirketlerin AR-GE birimleri var. ARGE birimleri-
de takımlar var, projeler yapıyorlar. Bununla ilgili-
yorlar. Bu kültürü bizim daha ilse düzeyinde başlat-
mamız gerekiyor; çocukları ilgi alanlarına göre bir an-
laşarak zaman zaman fırsat verip beraber proje ya-
pmalarını sağlıyoruz. Çocuğumun yeteneği ne? Ona göre
işyerine de gitsin, işyeri açma belgesine sahip olsun, okuldan be-
sarsı varsa üniversiteye de gitsin" diyorsak, meslek liseleri iyi bir fırsat.

PARKLARIN İÇİNDE ATÖLYELER AÇILSIN!

■ **Bu kültür, o tek basına bilgisayar başında oyun
oynama kültürünü de değiştirir mi?**

■ **Evde çocuğumuz "oyun oynama" demek bir çözüm
olmaz. Çocuğumun ilgisini çekebilecek bir alan bulma-
yı gerçekleştiriyoruz. Tamam kitap okusun. Çocuğum bir senecik
bulmamız gerekiyor o da mesleki eğitimdeki atölyeler
ve oradaki öğretmen arkadaşlarımızın verdiği ödev-
lerdir, projelerdir diye düşünürüm.**

■ **Okulda üç tarafı denizlerle çevrili, değil mi? Çe-
çocuklarımız gelecekte örneğin tekne yapacaklar. Bu
teknoloji uzaktan komandayla nasıl çalıştırılır? Herlikide
bir gemiyi kargo nasıl gönderiliriz? Kafa yorularun.
İki saat başında yapalım. Mükemmel bir şey yapacaklar
değil ama surları ilkel yapın bir çocuk, yarı üniversite-
si veya bir denizcilik şirketine geçtiği zaman orada
hep özün aramaya, üretmeye devam edecektir.**

■ **Bir mühtar arkadaşla dedim ki mahalleyi bir araya
getir. Parkları kendi atölyeler açarak, artık buraya do-
ğru olsun. Atölyede belli saatlerde mahallede sınırlı
emekler olsun, aksım besle veldi arasında çocukla-
rın iki saat başında düşünme gönüllüleri okula. Çocuğum
akademiye hem sosyalleşecek hem de küçük küçük
projeler yapacak, bir model uçak olabilir. Her bir sü-
reç becerinin gelişmesine katkı sağlayacaktır. Yoksa çoc-
uklarımız modern hapis havya yaşayacaklardır.**

■ **Simdi devasa siteler var. Devasa para harcayıp so-
yalı alanlar oluşturuyoruz. Kim için? Kendimiz için. Çoc-
uklarımız için ben daha da yaygın ortak çalışma, ortak
atölye, bir de öğretmen işinin çili... Hevaz için para
veriyoruz dünya kadar.**